

N:o 75.

Kuudentena Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Matt. 5: 20–26.

Jeesus sanoi opetuslapsillensa: minä sanon teille: ellei teidän vanhurskautenne ole paljon enämpi kuin kirjanoppineitten ja Fariseusten, niin ette tule taivaan valtakuntaan. Te kuulitte, mitä sanottu oli vanhoille: ei sinun pidä tappaman; mutta jokainen, joka tappaa, hänen pitää tuomioon vikapää oleman. Vaan minä sanon teille: että jokainen, joka tyhmästi vihasuu veljellensä, hänen pitää tuomioon vikapää oleman; mutta jokainen kuin sanoo veljellensä: raaka, hänen pitää neuvon alle vikapää oleman; mutta jokainen kuin sanoo: sinä tyhmä, hänen pitää helvetin tuleen vikapää oleman. Sentähden, jos sinä uhraat lahjas alttarille, ja siellä muistat, että veljellä on jotakin sinua vastaan. Niin jätä sinne lahjas alttarin eteen, ja mene ensin sopimaan veljes kanssa, ja tule sitte lahjas uhraamaan. Sovi nopeasti riitaveljes kanssa, koska vielä hänen kanssaan tiellä olet; ettei riitaveljes sinua anna joskus tuomarille, ja tuomari antaa sinun palvelialle, ja sinä heitetään torniin. Totisesti sanon minä sinulle: et sinä suinkaan pääse sieltä ulos, siihen asti kuin sinä maksat viimeisen ropon.

Tämä evankeliumi opettaa erotuksen oikean hurskauden ja ulkokultaisuuden eli tekopyhyden välillä. Tämä onkin yksi niistä ytimekkäitä evankeliumeja, jotka opettavat, etteivät työt meitä autuaiksi tee, vaan että siihen vaaditaan jotain korkeampaa kuin kaikki, mitä voimme tehdä. Viettiväthän fariseuksetkin hurskasta elämää, tekivät tehtävänsä ulkonaisesti, eivät missään kohdin rikkoneet Jumalan käskyjä, pysyivät erillään vieraista tavaroista, kulkivat hienoissa loistavissa vaatteissa, josta syystä heitä nimitettiinkin fariseuksiksi, se on: maailmasta erillään eläviksi.

Kristus opettaa tässä myöskin kirjanoppineita, juutalaisten mainioimpia, jotka olivat perehtyneet Jumalan lakiin ja Raamattuihin, niin että opettivat toisia ihmisiä, säätivät kansalle lakeja ja olivat tuomareita kaikissa asioissa. Sanalla sanoen: he olivat parhaita, oppineimpia ja hurskaimpia juutalaisten kes-

ken. Näihin nyt Kristus tässä kiinni käy, vaikka kuitenkin siltä näytti ikäänkuin heitä kaikkein vähimmin olisi pitänyt hätyytettävän, ja sanoo heistä opetuslapsillensa näin:

Ellei teidän vanhurskautenne ole paljoa enämpi kuin kirjanoppineitten ja fariseusten, niin ette tule taivaan valtakuntaan. Aivan kuin sanoisi: Katsokaas, fariseusten ja kirjanoppineitten elämä on niin sievää, että sekä itse että muut luulevat heille kuuluvan taivaan valtakunnan, mutta paljon puuttuu. Senvuoksi soimaa hän heitä sanoen: Totisesti, minä sanon teille, ellette tule hurskaammiksi kuin nuo kirjanoppineet ja fariseukset, niin ette voi taivaaseen tulla. Tällä on siis vääräksi näytetty ihmisten tuollainen kysymys: Mitä meidän tulee **tehdä** hurskaiksi tullaksemme? Onhan tässä kumottu ja arvottomiksi tuomittu kaikki työt, joita ihminen voi tehdä, ja hurskaimminkin tekopyhät maahan kukistettu; ei siis voida

yhtäkään työtä tehdä, jolla autuaaksi tultaisiin ja pelastuttaisiin synnistä. Mutta joka tähän aikaan niin sanoo, hän pannaan kohta väärauskoisten kirjoihin.

Kyllähän nämä fariseuksetkin lienevät sanoneet: Kuule, sinä olet väärauskoinen, tahdotko sinä hyvät työt hyljätä? Mutta ei hän siitä huoli, vaan päättää rohkeasti heidän työnsä arvottomiksi. He olivat taasen voineet puolestaan sanoa: No ihme ja kumma, elleivät työt hurskaiksi tee, niin miksi on meillä laki, jonka avulla uskomme autuaiksi tulevamme, jos sen jälkeen elämme. Tästä saa Herra Kristus syyn ryhtyä selittämään käskyjä, kuinka ne ovat ymmärrettävät. Hän sanoo:

Te kuulitte mitä sanottu oli vanhoille: Ei sinun pidä tappaman; Mutta jokainen joka tappaa hänen pitää tuomioon vikapää oleman. Vaan minä sanon teille, että jokainen joka tyhmästi vihastuu veljellensä, hänen pitää tuomioon vikapää oleman; mutta jokainen kuin sanoo veljellensä: raka, hänen pitää neuvon ala vikapää oleman; mutta jokainen kuin sanoo: sinä yhmä, hänen pitää helvetin tuleen vikapää oleman. Nämä ovat paljoa korkeampia ja vaativaisempia sanoja, kuin mitä kukaan voi täyttää. Sitä ei ainoastaan Herra tässä todista, vaan samaa vakuuttaa kunkin jokapäiväinen kokemus ja itsensä tunteminen. Hän mainitsee nimittäin tässä neljä seikkaa, ajatukset, käytöksen, sanat ja työt, joihin kaikkiin nähdä ei kukaan voi viaton olla. Aivankuin sanoisi: Kyllähän sellaisia löytyy, jotka eivät käsillään surmaa, mutta kuka voi olla vihastumatta, kiukustumatta, kuka käyttäytyy ystävällisesti ja kuka voi olla torailematta? Ei yksikään. Sen nyt kokemus opettaa.

Ottakaamme joku hurskas mies tai vaimo esimerkiksi. Hän käyttäytyy varsin ystävällisesti niiden kanssa, jotka eivät ole aivan läheisiä hänelle, mutta annappas tulee joku, jo-

ka häntä pahoin puhuttelee ja käy häntä ehkä hiukan liian lähelle vaikkapa joskus pienimmälläkin sanalla, niin silloin ei hän voi hillitä itseään, vaan vihastuu ja kiukustuu. Ei järki koskaan saata sitä oikeana pitää, että pahoille pitäisi lempeä olla. Lukekaa kaikki pakanain kirjat kannesta kanteen ja ottakaa vaari omasta kokemuksestanne, niin saatte havaita asian siksi, että meidän täytyy vihastua, ellei ystäville, niin ainakin vihamiehillemme. Mutta siihen ei Jumala tyydy, enkä siitä voi lihani ja vereni vuoksi irtautua; tarkastettakoon nimittäin tarkoin tuota hänen lausumaansa sanaa: Ei sinun pidä tappaman. Ketä tarkoitetaan sanalla **sinä**, kättäsikö? Ei. Kieltäsikö? Ei, vaan sinua kokonaisuudessaan, se on: kaikki, mitä sinussa on ja sinuun kuuluu, ei pidä käden, sydämen eikä ajatusten tappaman.

Näin selittää tässä Kristus Mooseksen lain lausuen päälliseksi: **Jokainen, joka tyhmästi vihastuu veljellensä, hänen pitää tuomioon vikapää oleman.** Tuomio koskee koko maailmaa, sillä minä kysyn, kuka maan päällä ei ole rikkonut tätä käskyä vastaan? Kuinkas meidän nyt tulee tehdä, jos meidän näin täytyy tehdä, emmekä kuitenkaan voi? Emmehän voi tätä lokaa siivota pois itsestämme. Tottakai meidän nyt pitää itsestämme epäilemän, mutta paneppas tähdelle. Jumalan käskyt ovat kuvastimena, jossa näemme likamme ja pahuutemme, sillä ne sulkevat meidät kaikki synnin alle, josta emme omin apuinemme ja vapaalla tahdollamme pääse selkiämään, ellei jotakin muuta siihen lisäksi tule. Tämä on ensimmäinen kappale.

Sen jälkeen sanoo hän: **Jokainen kuin sanoo veljellensä: raka;** se on, kaikenlaista vihaa ja kiukkoa. Mutta eipä siitäkään ole kukaan vapaa, sillä jos minun pitäisi ystävällisesti kohdella jotakuta, jolle olen vihoissani, niin havaitaan kuitenkin minussa merkkejä, ettei sydämeni ole mukana. Sillä sydäntään ei

ihminen voi kurissa pitää, se puhkee näkyviin ja astuu ilmi käytöksessä ja sanoissa, se ei salaa itseään eikä voikaan itseään salata. Näin on siis jälleen päätetty, että olemme tuomitut, jos sanomme **raka**, se on: jos emme ystävällisesti ja suloisesti käyttäydy lähimmäistä ja vihamiestä kohtaan. Ottakaapas nyt vaari kokemuksestanne, jonka olette saaneet itsestänne tahi kuista ihmisistä, niin näettepä, ettei kukaan pääse eriämään tuosta pahanelkisestä sydäimestä, joka ihmisluntoon on niin tuiki syvälle juurtunut. Sinä voit kyllä ystävällisesti käyttäytyä veljeäsi kohtaan, mutta sydäntäsi et voi koskaan hänelle antaa, vaikka repeleisit itsesi kappaleiksi. Siis ei saata tässä itseään kukaan auttaa.

Sitten sanoo hän: **Jokainen joka sanoo veljellensä: sinä tyhmä, hänen pitää helvetin tuleen vikapää oleman.**

Tätäkään ei kukaan pidä ilman Jumalan armoa minäkään, sillä ei kukaan ole niin hyväsydäminen, ettei häneltä tylyä sanaa kuultais; ellei hän tee niin ystävilleen, tapahtuu se kuitenkin vihollisille. Vaikka nimittäin sinä pakotettaisiinkin lähimmäistäsi ystävällisesti puhuttelemaan, niin ei kuitenkaan ole sinun sydämesi mukana. Ja missä vain sopii ja voit, sanot sinä hänelle: sinä tyhmä! Tämäkin on jo vastoin Jumalan käskyä, sillä siihen sisältyy sekä ystävä että vihamies, sillä sanotaan: **Sinun veljesi.** Olemmehan me kaikki veljeksiä, saman isän lapsia, ja Raamattu tekee meidät niin läheisiksi toisillemme että sanoo meitä kaikkia yhdeksi lihaksi, niin Jes. 58: 7 sanotaan: **Taita isovaiselle leipäs, vie raadolliset kulkijat huoneesees; koska sinä näet alastoman, niin vaateta häntä, ja elä käännä itsiäs pois lihas tyköä.** Siinä puhuu profeeta sinun lähimmäisestäsi. Sanaan **sinä tyhmä** taasen käsitetään kaikenlaiset parjaukset, kiroukset, loukkaukset, panetukset, arvostelut, tuomiot, takapuheet ja pilkkasanat.

On siis selvää, että me kaikki olemme vikapääät tuohon käskyyn: **Ei sinun pidä tappaman;** ken ei ole Jumalasta uudestaan syntynyt, hän ei voi olla murhaa tekemättä. Vaikka hän pidättääkin itsensä työstä, ei hän kuitenkaan voi ajatuksistaan ja taipumuksistaan vapaaksi päästä, sillä jos joku surmataa, olemme me valmiit sanomaan hänelle oikein tapahtuneen. Ja sotamiehet tekevät laulun vihollisistaan, jos ovat heidät voittaneet tai pakosalle ajaneet. Tämä jo on tämän käskyn rikkomista, sillä Jumala ei pidä lukua ulkonaisesta teosta, hän katsoo sydämeen. Sentähden merkitsee sanat: **Ei sinun pidä tappaman,** sitä että sinun täytyy uudesta syntyä ja tulla toiseksi ihmiseksi.

Näin siis evankeliumi kaikin tavoin näyttää vääräksi tuon kysymyksen: Mitä tulee tehdä, että hurskaaksi tultaisiin? Rukoile, kuinka kauvan tahdot, paastoa, kuinka kauvan tahdot, anna almuja, kuinka paljon tahdot, aseta mesuja ja rakenna kirkkoja, kuinka paljon tahdot – sinä olet kuitenkin murhaaja, sinä vihaat veljeäsi, sinä et voi häntä ystävällisesti kohdella, et puhuttele häntä ystävällisesti etkä voi hänelle anteeksi antaa. Sen vuoksi ei ole vanhurskautesi mitään, helvettiin se menee. Nyt seuraa edelleen kaksi kohtaa, jotka ankaruudessa ovat edellisten kaltaisia ja kuuluvat näin:

Sentähden jos sinä uhraat lahjas alttarille ja siellä muistat, että veljellä on jota-kin sinua vastaan, niin jätä sinne lahjas alttarin eteen, ja mene ensin sopimaan veljes kanssa, ja tule sitte lahjas uhraamaan. Sovi nopiasti riitaveljes kanssa, koska vielä hänen kanssansa tiellä olet, ettei riitaveljes sinua anna joskus tuomarille, ja tuomari antaa sinun palvelijalle, ja sinä heitetään torniin. Totisesti sanon minä sinulle: et sinä suinkaan pääse sieltä ulos, siihen asti kuin sinä maksat viimeisen rovon.

Näitäkään kahta vaatimusta ei luonto voi täyttää. Ensiksikin, jos minä olen vihastunut, niin täytyy veljeni minun sovittaa. Toiseksi, jos joku on minua loukannut, tulee minun antaa hänelle anteeksi vaikka kohta hän ei sitä minulta pyytäisikään, ja olla sydämessäni ystävällinen hänelle, ettei hän antaisi minua tuomarille, kuten juuri kuulitte. Jälkimäisen näistä vaatimuksista ovat tutkijat muinoin tästä evankeliumista erottaneet ja Augustiinus on mielestäni tehnyt sen kirjassaan **De spiritu et litera**. Mutta ajatus tässä on tämä:

Puheena on kaksi henkilöä: toinen, joka loukkaa ja jonka pitää anteeksi pyytämän; toinen, jota loukataan, ja jonka myös pitää antaman anteeksi ystävällisesti ja mielellään, vaikka häneltä ei sitä pyydetäisikään. Tätäkään nyt ei voi luonto tehdä. Edellinen menee kyllä pyytämään: Ystävä kulta, anna minulle anteeksi; mutta ellei hänen olisi pakko tehdä sitä ja ellei hän pelkäisi helvettiä ja Jumalan vihaa, niin ei hän sitä koskaan tekisi; sappi pysyy kuitenkin yhä edelleenkin sydämessä. Eipä myöskään loukattukaan voi puolestaan sydämestään anteeksi antaa. Samoin kuin näin ollen edellinen ulkokullaisesti anteeksi rukoilee, samoin myös jälkimäinen ulkokullaisesti anteeksi antaa. Mutta ei tämä Jumalan edessä ole minkään arvoista, sillä teksti sanoo näin: **Jos sinä uhraat lahjas alttarille, ja siellä muistat, että veljellä on jotakin sinua vastaan, niin jätä sinne lahjas alttarin eteen, ja mene ensin sopimaan veljes kanssa, ja tule sitte lahjas uhraamaan.** Sopimisen täytyy tulla sydäimestä; tarkkaa sen vuoksi hyvin tekstiä.

Tämä lause tarkoittaa: jos tullaan aikomuksessa palvella Jumalata, niin sitä hän ei tahdo; lyhyesti, sinun tulee ensin sopia lähimmäisesi kanssa ja häntä palvella. Aivan kuin hän sanoisi: Katso ihminen: minä olen sinun luonut ja lunastanut, tiedä se ja käytä nyt

kaikki elämäsi lähimmäistäsi palvellaksesi. Ellet näin tee, niin älä minullekaan mitään tee; ellet tahdo tarvitsevaiselle hyvää tehdä, älä tee sitä minullekaan, joka en ole sen puutteessa. Jumala tahtoo siis paljota mieluummin, että häntä jätetään palvelematta, kuin että lähimmäinen jää auttamatta; hän tahtoo paljota mieluummin suoda sinulle anteeksi, jos jotakin laiminlyöt hänen palvelemisessaan, kuin nähdä sinun lähimmäisesi puutetta kärsivän. Lyhyesti sanoen tahtoo siis Jumala, että lähimmäisemme olisi se kuva, johon ensin katsahtaisimme.

Ne asiat, joissa lähimmäistä vastaan rikotaan, ovat monen kaltaisia; esimerkiksi, jos en suojele hänen mainettansa, missä sitä tehdä saatan, jos en ole ystävällinen hänelle enkä auta häntä, niin olen jo hänen vihamiehensä. Jos nyt tahdon olla Jumalalle otollinen, niin täytyy minun ensin sopia lähimmäiseni kanssa; ellen sitä tee, en taida hänelle kelvata, sillä Jumala hylkää sen palveluksen, jota voimme hänelle tehdä, jollemme sitä ennen ole lähimmäistämme palvelleet.

Katselkaapa nyt sitä elämätä, jota tähän asti olemme viettäneet. Me olemme tehneet vaelluksia P. Jaakoppiin, Aacheniin, Roomaan, Jerusalemiin, olemme rakentaneet kirkkoja, säättäneet messuja, ja näiden vuoksi unohtaneet lähimmäisemme. Mutta tähän kaikki on vallan takaperoista, sillä Herra sanoo tässä: Mene ja auta lähimmäistäsi niillä varoilla, jolla tahdot minulle kirkon rakentaa. Katso sitä, mitenkä voisit lähimmäistäsi palvella. Ei Jumala siitä lukua pidä, vaikka et ikinä hänelle yhtäkään kirkkoa rakentaisi, kunhan vaan olet lähimmäisesi hyödyksi. Mutta nykyään lyödään tämä kaikki laimin ja tehdään aivan päinvastoin. Oi sitä viheliäistä, kirottua elämätä, jota me paavilaisilta olemme oppineet!

Siitä sekin tulee, ettei kukaan tahdo mielellään ruveta aviosäätyyn, sillä ei kukaan ojenna hänelle auttavaa kättä, ei kukaan anna hänelle mitään toimeentulon ja taloudenpidon helpottamiseksi. Siitä tulee vielä sekin, että mikä rupeaa munkiksi, mikä nunnaksi, mikä messupapiksi, jota kuitenkin hyvästi voitaisiin ehkäistä, jos tahdottaisiin rakkauden töitä tehdä. Näin sitä sitten eletään, unohdetaan naiset ja miehet, säädetään sitten lorun lopuksi testamentti ja mennään testamenttineen päivineen perkeleen kitaan.

Sen vuoksi on Jumalan tahto lyhykäisesti, että palvelet lähimmäistäsi ja teet velvollisuutesi häntä kohtaan, niin että teidän välinne on hyvä ja että ensiksikin olet hänen kanssansa sovinnon tehnyt, sillä muutoin ei Jumala tahdo sinua kuulla eikä nähdä. Toiseksi, jos vihamieheni tulee, pitää minun mielelläni hänelle anteeksi antaa; ellei hän taasen tule, täytyy minun kuitenkin olla hänelle suopea ja ystävällinen, koska olemme tiellä tässä elämässä, ettei hän minua antaisi tuomarin haltuun.

Kuinka tämä tapahtuu? Ei hän tartu käteeni eikä sillä tavalla vie minua tuomarille, vaan tuomiolle tultuani tuntee omatuntoni, ettei se ole tahtonut antaa lähimmäiselle anteeksi, vaan että siinä vieläkin vihansappi kiehuu. Omatunto lähimmäistä kohtaan jättää minut tuomarille, tämä palvelijalle, joka vuorostaan heittää minut vankeuteen, se on: helvetin tuleen, kunnes viimeisen rovon maksan, se on: ijäksi kaikeksi, sillä siellä ei ole mitään sovutusta eikä pelastusta. Näettehän tässä niin korkeita töitä, ettei niitä kukaan voi tehdä, ei töitä eikä lakia, sillä työt tekevät meistä vaan teeskentelijöitä ja ulkokullatuita, ja laki vie vaan epäilyksiin.

Kuinka minun sitten tulee tehdä? Kuulenhän vallan hyvästi, että minun täytyy tulla kadotetuksi? Tee näin: Lankea Kristuksen eteen, jos hirmuisen tilasi näin tunnet, ja sano: Ah

Jumalani, katso, sinun lakisi on minulle ainoastaan peiliksi annettu, josta saan nähdä olevani turmeltunut ja kadotettu ihminen. Oi Jumala! Nyt auta minua sinun ainokaisen poikasi tähden! Jos näin uskot, antaa Jumala sinulle sen Hengen, joka sydämesi muuttaa, ja niin käyt sitten ystävällisesti lähimmäistäsi kohtaan ja ajattelet: Ah kuitenkin, kun Jumala on näin minua kohtaan menetellyt ja minulle enemmän anteeksi antanut, kuin koskaan olen voinut pyytääkään, miksi en tahtois minäkin lähimmäiselleni vähäsen anteeksi antaa?

Tämän kanssa näyttää nyt maallinen miekka joutuvan ristiriitaan, ja herää kysymys: Jos kerran minun tulee antaa anteeksi, olla vihastumatta, kuoliaaksi lyömättä, kuinka tulee minun sitten rangaista? Jos minun pitää miekkaa käyttämän ja sillä lyödä, niin täytyyhän minun vihastua? Tätä asiaa täytyy meidän myöskin vähän tarkastella, sillä evankeliumimme johdolla voisi luulla, että se tahtois maallisen miekan tykkänään poistaa. Mutta huomatkapas: Kristus on tässä hengellinen opettaja, neuvo ainoastaan omiatuntoja ja opettaa, kuinka paljon vihaa, kateutta ja kiukkoa niissä on, ja kuinka ne siitä irti pääsivät. Siinä on hänen virkatehtävänsä, mutta hän ei ollenkaan kajoo maalliseen miekkaan, vaan jättää sen niiden käytettäväksi, joille se on uskottu.

Kuitenkaan ei tämä oppi painu kaikkiin sydämiin, enin osa jääpi sen ulkopuolelle. Mutta keiden sydämiin se menee, ja kutka näin Jumalan eteen lankeevat huutaen apua häneltä, he ovat jo hurskaat eivätkä tarvitse maallista miekkaa, sillä heitä hallitaan sanalla. Kutka taasen eivät näin tee ja ulkonaisesti pahoin elävät, heitä varten täytyy maallista miekkaa käyttää. Oppikaa siis tästä, että maallisen ruhtinaankin, tai kellä tahansa on valta maallista miekkaa käyttää, hänen tulee tehdä

niinkuin tässä on opetettu, olla vihastumatta ja tappamatta.

Kuinka sitten tulee niiden tehdä, jotka miekkaa käyttävät ja ovat maailmassa Jumalan sijaisina? Niin tulee heidän tehdä, että miekkaa käyttävät, koska se kuuluu heidän virkaansa. Ulkopuolella virkaa vetää evankeliumi heitäkin tykönsä, ja siinä tulee heidänkin olla sydämestään ystävällisiä, laupiaita ja hellämielisiä; mutta kun heidän virkansa vaatii, tulee heidän olla vakavia ja rohkeasti rangaista ollenkaan katsomatta, onko kysymyksessä ystävä, vihollinen, kaunis, rikas tai oppinut. Näemmehän Mooseksestakin, ettei häntä ystävällisempää ole ikänä ollut, ollen siihen määrään ystävällinen, että lankesi maahan ja pyysi tulla pyyhityksi pois elämän kirjasta (2 Moos. 32: 32), jos edes siten kansa tulisi autetuksi. Katsokaas, eikö se ollut lempeä, hellä, ystävällinen ihminen, joka tahtoi helvettiin mennä ja ruumiin ja sielun puolesta olla kadotettu, että vaan kansa olisi voitu säästää? Mutta esimiehisyytensä vaatiessa ja hallitsijana ollessaan, hän lahti liikkeelle ja löi heistä kolmekolmatta tuhatta kuoliaaksi saadakseen Jumalan vihan asettumaan.

Näin teki Paavalikin, joka myöskin oli valmis uhraamaan onnensa ja autuutensa juutalaisten puolesta, kuten Room. 9: 3 on kirjoitettu. Mutta saatuansa sitten tietää, että joku oli Korintossa nainut äitipuolensa, kirjoitti hän niin kiivaan ja ankaran kirjeen, jommoista ei vielä koskaan ollut hänen kynästään lähtenyt, ja käski hänet jätettäväksi perkeleelle, että henki tulisi vapahdetuksi tuomiosta, 1 Kor. 5: 5. Näin teki myöskin Daavid ja muut. Vanhassa Testamentissa on monta niitä, jotka ovat ulkonaisesti käyttäneet miekkaa kaiken voimansa ankaruudella, ovat tappaneet ihmisiä kuin kananpoikia ja olleet kuitenkin sydämessään lempeitä ja hellämielisiä.

Voidaksemme nyt huomata, kuinka hallituksessa tulee menetellä, tahdomme ottaa tunnetun esimerkin. Katselkaapas Saksin ruhtinaan vaakunata eli kilpeä, jossa on kaksi miekkaa valkealla ja mustalla pohjalla, niin että kahva on alhaalla valkeassa ja terä ylhäällä mustassa. Nämä kaksi pohjaa osoittavat, kuinka hallituksessa on meneteltävä. Alapuolella, jossa miekkaa pidetään kahvasta, tulee olla viisas, pitkämielinen ja laupias omasta puolestaan ja tarkoittaa parasta kaikilla teoillaan. Ylhäällä hallituksessa täytyy käyttää terää mustalla pohjalla, se on: vakavasti, urhoollisesti ja ankarasti rangaista, että syntejä ulkonaisesti tukahutettaisiin. Ja se taas, että miekat ovat punaisia, merkitsee, että niillä tulee iskeä ja verta vuodattaa.

Näin ovat Mooses, Daavid ja muut käyttäneet miekan kahvaa valkealla pohjalla, olleet hellämielisiä, lempeitä ja ystävällisiä sydämessään, mutta terää ovat he käyttäneet mustalla pohjalla, se on: olleet jäykkiä ja ankaria hallituksessa. Näin tulee maallisenkin miehen tai tuomarin tehdä. Kun hän näkee pahan ihmisen, joka ei ota sanoista ojentuakseen, niin tulee hänen ajatella: Ah Jumala, kuinka halustaan kuolisin hänen edestään, jos se kävisi laatuun; hänellä on sielu, jota en voi auttaa, lisäksi viettää hän paha elämätä, liha ja veri on hänessä paha, hän ei voi pakottaa ruumistaan henkeä tottelemaan.

Punnittuaan näitä sitten vastakkain ja nähtyään, kumpi enemmän painaa, havaitsee hän ruumiin kuoleman vähäpätöiseksi asiaksi, mutta sielun kuoleman suureksi, sillä sielun kuolema on ijankaikkinen. Siis täytyy hänen ajatella ja sanoa: Ah kuitenkin kuinka voikaan sinun sielusi tulla tuomiolle, kuinka pahasti vielä voitkaan turmeltua. Ettei nyt synti sinussa vieläkin suurempaan mittaan pääsisi, täytyy minun riistää sinulta ruumis ja katsoa, kuinka voisit sielusi pelastaa, koska en voi ruumista

auttaa. Silloin täytyy rohkeasti lyödä ja antaa säilän katkaista kaulan, että rikollinen säästyisi vihalta ja ankaralta tuomiolta, kuten Mooses teki Israelin lapsille. Tämä se on miekkain käyttämistä valkealla ja mustalla pohjalla.

Paitsi tätä on maalaus kilvessä vielä sen vuoksi satuttava, että nuo kaksi miekkaa lankeavat toisiaan vastaan, ikäänkuin toinen tahotoisi toista torjua pois. Tällä on osoitettu, että tuomarin tulee olla aivan viisas ja taitava ja katsoa, eikö ankarata tuomiota kävisi päinsä helpottaa ja vähentää oikeuden ja kohtuuden mukaan. Voisihan esimerkiksi kaksi oikeutta sattua ristiriitaan, toinen kumota toisen, niin ettei aina voida oikeuden ankarinta vaatimusta täyttää, vaan että tulee pitää silmällä oikeutta ja kohtuutta sekä asian laatua, jotka myöskin saakoot tuomioon vaikuttaa.

Ottakaapas esimerkki. Herran opetuslapset musertelivat sapattina tähkäpäitä ja söivät kulkiessaan viljavainion halki. Nyt oli sapatin vietto säädetty elämän uhalla, mutta opetuslasten oli kova nälkä; silloin kumosi toinen oikeus toisen. Sen vuoksi puollustaakin Herra heitä fariseuksia vastaan ja sanoo: **Ihmisen Poika on myös sapatin Herra**, Matt. 12: 8.

Vaikka sapatin pyhittäminen olikin jumalallinen käsky, olivat opetuslapset kuitenkin viattomat, koska sapattia ei oltu käsketty niin ankarasti pitää, ettei heidän olisi ollut lupa syödä, vaan olisi täytynyt sapatin pyhittämisen tähdenälkään nääntyä.

Aivan samoin, kun Daavid isosi ja söi siunattuja leipiä, joita ei kenenkään maallikon ollut lupa maistella, 1 Sam. 21: 6, silloin lankeasivat nuo kaksi miekkaa toisiansa vastaan ja toisen oikeuden täytyi väistää toista. Sen vuoksi olivat Daavid ja opetuslapset viattomia. Eihän Jumala ole mitään käskyä sellaista antanut, että ihminen sen kautta joutuisi onnettomuuteen, vaan että hänellä olisi siitä apua ruumiin ja sielun puolesta.

Lyhyesti sanoaksemme, maallinen valta saa siis ulkonaisesti vihastua ja syntiä vastustaa, mutta sisällisesti tulee sen olla mieleltään sävyisä, lempeä, kristillinen ja rakastava. Sen lisäksi olkoon se viisas ja taitava, niin että osaa lieventää ja tasoittaa ankaruutta oikeuden ja kohtuuden mukaan. Olkoon tässä kylliksi evankeliumistamme, ja rukoilkaamme Jumalalta armoa. Amen.